

worden gehouden, voorafgaand aan een internationaal symposium over *Phytophthora* (aardappelziekte) in Dublin van 18 tot 21 september. Tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst van de N. M. V. heb ik een verhaal verteld over de mycologie van west Ierland en het voorstel gedaan om, aansluitend aan de bijeenkomst van de BMS, dus van 18 tot 25 september, een werkweek te organiseren in het Corrib Conservation Centre in Ardanasillach, Oughterard aan het Lough Corrib. Het zou een unieke gelegenheid kunnen zijn om, eventueel samen met onze Engelse collegae, een nog weinig onderzocht gebied van Ierland nader te exploreren. Een aantal leden toonde zich hierin geïnteresseerd. Voor diegenen die niet op de nieuwjaarsbijeenkomst waren bestaat uiteraard ook gelegenheid om zonder enige verplichting nadere inlichtingen te ontvangen. Graag een briefje of telefoontje naar: Reitze ten Cate, Burchtlaan 9, 2242 GH, Wassenaar, tel. 01751-16246.

Microscopiedag voor beginners

Op zaterdag 10 juni organiseert de floracommissie weer een microscopiedag voor beginners. Deze dag is bedoeld voor diegenen die graag de eerste schreden willen zetten op het pad van het bekijken van paddestoelen met de microscoop. De structuren van zowel plaatjeszwammen en boleten, als zakjeszwammen zullen de revue passeren. Dit 'evenement' wordt gehouden in Leiden. Opgave, graag vóór 1 juni, bij Else C. Vellinga, Rijksherbarium, Postbus 9514, 2300 RA Leiden, of telefonisch: 071-130541 of 023-292367 (thuis). De deelnemers krijgen nader bericht.

BOEKBESPREKINGEN

GULDEN, G. & JENSEN, K. M. ARCTIC AND ALPINE FUNGI. Oslo, 1988, 58 pag., 28 kleurenfoto's. Prijs NOK 210,- + verzendkosten; te bestellen bij Soppkonsulenten, Wesselsgt. 3, N-0165 Oslo 3, Norway, postrek. 2392116.

Dit is het tweede deeltje in een serie met prachtige foto's en beschrijvingen van arctische en alpine soorten fungi. De opzet is hetzelfde als in deel 1 (besproken in Coolia 29/1). Dit deel begint met een alfabetische lijst van de 50 soorten van beide delen, waarbij vreemd genoeg geen paginanummers vermeld worden. Dan volgen 2 bladzijden inleiding waarin kort het voorkomen van de behandelde genera (voorzover niet reeds opgenomen in deel 1) in arctisch-alpine gebieden besproken wordt. Daarna volgen de microscopische en macroscopische beschrijvingen van 25 soorten, elk vergezeld van een kleurenfoto. Het deeltje sluit af met een aanvulling op de literatuurlijst van deel 1 en is daardoor lastig zonder deel 1 te gebruiken.

Het is jammer dat sommige foto's iets minder briljant zijn dan die in het vorige deeltje. Alle foto's in situ zijn genomen met flits maar bij sommige is de belichting nogal onnatuurlijk geworden. En waarom zijn van de tamelijk algemene soort *Omphalina rivulicola* uitgedroogde exemplaren afgebeeld?

Maar het gros van de foto's is heel mooi en de omslagfoto van *Arrhenia auriscalpium* is ronduit prachtig. Heel bijzonder is dat van drie soorten foto's zijn opgenomen van het type-materiaal in situ. Het betreft *Clitocybe paxillus* Gulden, *Fayodia arctica* Gulden en *Agaricus arcticus* Gulden. Al met al is dit werkje zeker de moeite waard voor de liefhebber van arc-tisch-apline paddestoelen, maar wel prijzig.

L. JALINK.

BAS, C., KUYPER, TH.W., NOORDELOOS, M.E. & VELLINGA, E.C. (eds) (m.m.v. R. van Crevel & E.J.M. Arnolds). FLORA AGARICINA NEERLANDICA. Critical monographs on families of agarics and boleti occurring in the Netherlands. Vol. 1. A. General part. B. Special part: Entolomataceae door M.E. Noordeloos. Balkema, Rotterdam & Brookfield, 1988. 182 pp, 201 fig. Prijs f 58,30 (gebrocheerd, d.w.z. met slappe kaft); f 79,90 (gebonden). Leden prijs: f 47,- resp. f 64,-, uitsluitend bij afhaling op het Rijksherbarium of op bijeenkomsten van de NMV.

Reeds jaren zien vele (amateur)mycologen reikhalzend uit naar het verschijnen van "de Flora". Afgelopen herfst was het dan zover! De eerste van de geplande tien afleveringen aanschouwde het levenslicht. De redactie van "de Flora" mag er apetrots op zijn.

Bijna de helft van dit eerste deel is gevuld met tien algemene hoofdstukken. Het betreft o.a. een hoofdstuk (door Kees Bas) over de geschiedenis van de mycologie in Nederland, een uitvoerig hoofdstuk (door Eef Arnolds) over oecologie en verspreiding van paddestoelen (o.a. in relatie tot klimaat, bodem, plantengeografische districten, etc.), enige meer theoretische hoofdstukken over soort- en genusconcepten en nomenclatuur (door Thom Kuyper), en een hoofdstuk (door Kees Bas) over de ordes en families binnen de "plaatjeszwammen" (inclusief boleten). Het hoofdstuk met de verklarende woordenlijst door Else Vellinga mag ook zeker niet onvermeld blijven. Het is immers zeer belangrijk precies te weten wat de auteurs van een flora onder bepaalde termen verstaan. Door de uitvoerige en duidelijke illustraties (door Ruth van Crevel) bij dit hoofdstuk is het niet alleen een zeer handig naslagwerk, maar goed bruikbaar als leidraad voor wie een Engelse beschrijving van een paddestoel wil maken.

Het "Speciale" gedeelte (in de inhoudsopgave wordt dit Taxonomisch deel genoemd), dat zo'n honderd pagina's beslaat, bevat een voorlopige sleutel tot de ordes en families van de Plaatjeszwammen (door Kees Bas) en een kritische taxonomische revisie van de in Nederland voorkomende vertegenwoordigers van de familie Entolomataceae (door Chiel Noordeloos).

Kritisch betekent hier dat van alle behandelde soorten materiaal is bestudeerd. Ook zijn van alle soorten originele tekeningen vervaardigd. Hierin onderscheidt deze flora zich van de meeste andere.

Deze revisie bevat een sleutel tot de (drie) genera, en van elk genus een (kunstmatige) sleutel tot de soorten. Binnen het grootste geslacht, *Entoloma*, resulteert dit in tien deelsleutels waarnaar in een hoofdsleutel verwezen wordt. In totaal worden er 144 *Entoloma*-soorten uitgesleuteld, waarbij soms nog een sleutel wordt gegeven tot de variëteiten. Van alle vermelde taxa wordt een uitvoerige beschrijving gegeven, compleet met gegevens over de oecologie en verspreiding. Elk taxon is daarbij geïllustreerd met een tekening van

de habitus en relevante microscopische kenmerken als sporen, eventuele cheilocystiden en oppervlaktestructuren van de steel. De tekeningen zijn (mede) van de hand van Ruth van Crevel, en zijn van de kwaliteit die we van haar gewend zijn (uitstekend dus).

De sleutel werkt goed, hoewel er enkele foutjes in staan. Zo wordt op pagina 86 in sleutel 1 gesteld dat de grootte van de sporen van *E. byssisedum* en *E. depluens* kleiner is dan 9 µm, terwijl de sporen van *E. byssisedum* volgens de beschrijving op pagina 172 een lengte hebben van (9,5-)10,0-12,0(-12,5) µm. Een belangrijk gemis is echter het ontbreken van een synoptische sleutel. Hiermee zijn immers soorten met opvallende kenmerken vaak efficiënt op naam te brengen. En het toevoegen van een natuurlijke sleutel had voor het inzicht in de systematiek van de behandelde familie geen kwaad gekund.

De vergelijking met het boek van Chiel Noordeloos ("*Entoloma* in Europe") dringt zich natuurlijk op. Zoals ook in de vorige Coolia vermeld, is de flora anders van opzet dan dat boek. In de flora zijn in principe alleen de in Nederland voorkomen soorten opgenomen, maar wel alle met een uitvoerige beschrijving. De beschrijvingen in "*Entoloma* in Europe" zijn in het algemeen ruimer dan die in de flora (grotere ranges voor allerlei maten).

Als geheel ziet dit eerste deel van de flora er prima uit. De gebonden versie is een juweel in de boekenkast. Het is onbegrijpelijk dat er ook nog een versie met slappe kaft is gemaakt, aangezien die naar ons idee bij het ongetwijfeld intensieve gebruik wat u van deze flora gaat maken ras uit elkaar valt. Een paar kanttekeningen moeten wij echter toch wel maken. Zo staan bijvoorbeeld alle kaartjes van Nederland (in het algemene deel) enigszins scheef, wat een rommelige indruk maakt. De consequentie van het boek laat soms te wensen over: zo wordt bijvoorbeeld in het algemene gedeelte gesteld dat *Entoloma bloxamii* een optimum bezit in het Krijtdistrict, terwijl in het taxonomische deel van het boek bij de beschrijving vermeld staat als vindplaats: "Rijssen-Markelo; Wageningen"!

Maar dit zijn minder belangrijke minpuntjes, en concluderend kan gesteld worden dat u zich zo snel mogelijk naar de winkel, het Rijksherbarium of een bijeenkomst van de NMV dient te begeven om dit boek aan te schaffen, want het is meer dan de moeite waard. Om de prijs hoeft u het beslist niet te laten, want die is bijzonder laag. Feliciteert u dan ook gelijk even de makers van het boek, want dat hebben ze wel verdiend!

Nog een laatste opmerking: wanneer de volgende delen van deze flora uitkomen valt niet te voorspellen. Hiervoor moet nog een financier gevonden worden. Het manuscript voor het tweede deel is naar verluidt wel vrijwel gereed.

M. NAUTA en L.JALINK

DAM, NICO & DAM-ELINGS, MARJO. PADDESTOELEN VAN HET NATUURMONUMENT HENGSTDAL. Mei 1987 - december 1988. 15 pags + appendix (17 pags).

Dit rapport bevat de resultaten van een inventarisatie van het Hengstdal, eigendom van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten, gelegen in de gemeente Nijmegen. In bovengenoemde periode werden ongeveer 270 soorten macrofungi aangetroffen. Hiervan was bijna de helft houtbewoner, terwijl de mycorrhiza-vormers slechts 13 % hiervan uitmaken. Het rapport bevat o.a. een omschrijving van het gebied, en suggesties voor toekomstig beheer. De resultaten zijn uitgewerkt voor de verschillende deelgebieden, en overzichtelijk weergegeven. In de appendix is een totaalijst opgenomen, en een soortenlijst met vindplaatsen en data.

Hoewel niet in de handel of in grote oplage beschikbaar, kunnen belangstellenden zich voor een exemplaar (à f 7,50) wenden tot de schrijvers (adres Korenveld 10, 6641 SH Beuningen).

Er is een exemplaar van dit verslag in de NMV-bibliotheek opgenomen.

M. NAUTA.

UIT DE TIJDSCHRIFTEN

Mycologia 80 (5), 1988 (ontv. nov. 1988) begint met enkele uitvoerige necrologieën waaronder die van de bekende *Clitocybe*-specialist Howard E. Bigelow en de beroemde *Penicillium*- en *Aspergillus*-specialist Kenneth B. Raper. M.J. Larsen & F.F. Lombard gaan in op de systematiek van *Meripilus giganteus* en naaste (Amerikaanse) verwanten. De overige artikelen betreffen microfungi of fysiologische onderwerpen.

Schweizerische Zeitschrift für Pilzkunde 88,11 (ontv. nov. 1988) geeft beschrijvingen van *Steccherinum dichroum* en *Russula illota* (inclusief fraaie kleurenfoto). Voorts vooral mededelingen van lokale aard en een grappige tekening met gedicht "Zur Pilzkontrolle".

idem, 88, 12 (ontv. dec. 1988) heeft beschrijvingen van van *Porpoloma pes-caprae* en *Tomentella ferruginea*, eerstgenoemde met kleurenfoto. Tevens een artikel over Teken en het gezondheidsrisico dat hun steken meebrengen, er van uitgaande dat paddestoelenzoekers duidelijk tot de risicogroepen behoren !

idem, 89, 1 (ontv. jan. 1989) geeft een met een fraaie kleurenfoto geïllustreerde beschrijving van *Entoloma mougeotii*; voorts een index voor de vorige jaargang.

idem, 89,2 (ontv. maart 1989) heeft een beschrijving met kleurenplaat van *Ripartitus tricholoma* en enkele korte artikelen van lokaal belang. Bij de boekbesprekingen is reeds een - lovende - bespreking van het eerste deel van de Flora agaricina neerlandica: "Auch wenn sie in erster Linie auf das Pilzvorkommen in den Niederlanden und die angrenzenden Gebiete ausgerichtet ist, wird diese Publikation auch für unser Land massgeblich sein".

Van Die Pilzflora Nordwestoberfrankens (zie Coolia 31,1:24) is de 11e jaargang, Band A verschenen (Weidhausen b. Coburg, 1987) en in december 1988 in de bibliotheek opgenomen. Deze aflevering telt 11 artikelen over verschillende onderwerpen met de nadruk op discomyceten, die ook het grootste deel van de "Pilzfarbtafels" vullen. Met name het artikel van H. Engel & B. Hanff, over *Lamprospora* en *Ramsbottomia* verdient de aandacht wegens zijn uitvoerige beschrijvingen en fraaie illustraties, inclusief scanning-electronenfoto's van asci en ascosporen. De zelfde auteurs vervolgen in een ander artikel een serie beschrijvingen van ascomyceten, die nieuw zijn voor het gebied. De overige artikelen zijn floristisch van aard of betreffen zeldzame basidiomyceten uit verschillende groepen en slijmzwammen.